

PÉTFÜRDŐ

TELEPÜLÉSTERV - ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Véleményezési anyag
2026. március

Völgyzugoly Műhely Kft.

PÉTFÜRDŐ

TELEPÜLÉSTERV KÉSZÍTÉSE

MŰEMLÉKVÉDELMI ÉS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Pétfürdő Nagyközség Önkormányzata

Cím: 8105, Pétfürdő, Berhidai út. 6/c

Tel.: 88//588-910

Tervező

Völgyzugoly Műhely Kft.

1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 13-15. II./5.

Tel.: 1-439-0491, 70-938-3224, 20-9138-575

2026. március

VZM 1871/24

petfurdo_ovh_260313.docx

ALÁÍRÓLAP

Településrendezés: **Ferik Tünde**
okl. építésmérnök,
településrendező vezető tervező
TT/1 01-5583

Varga-Végh Anna
okl. települmérnök

Tripó Abigél
okl. települmérnök

**Tájrendezés,
Környezetvédelem:** **Kéthelyi Márton**
okl. tájépítésmérnök
TK 01-5282
tájvédelmi szakértő

Marján Melinda
okl. tájépítésmérnök
okl. természetvédelmi mérnök

Régészet: **Belényesy Károly**
régész, örökségvédelmi szakértő
15-016

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	4
ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE	4
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY	4
AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEIT ÉRINTŐ EGYÉB TERVMŰFAJOK	4
1. TELEPÜLÉSI ÉRTÉKVIZSGÁLAT	5
1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)5	
1.2. A település- és tájszerkezet alakulása	6
1.3. A területhasználat értékelése	9
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY	12
ELŐZMÉNYEK	12
JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET	12
2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE	21
2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése	21
2.2. A Változások hatásai	27
3. ÉRTÉKVÉDELMI TERV	27
3.1. Értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények	27
4. ÖSSZEFOGLALÓ	29
1. MELLÉKLET - NYILATKOZATOK	30
4. MELLÉKLET - KÉPEK	32

I. BEVEZETŐ

ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Pétfürdő a hatályos településrendezési eszközei 2013-ban készültek. A településrendezési eszközök hatályba lépése óta az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe. Többek között az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletet (továbbiakban: OTEK) helyébe a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló kormányrendelet lépett (továbbiakban: TÉKA). Hatályba lépett a magyar építészetéről szóló 2023.évi C. törvény (a továbbiakban: Méptv), mely az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvényt (továbbiakban: Étv.) váltotta fel, valamint 2024. október 1-jével hatályon kívül helyezték a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényt.

Nagyszabású jogszabályi változás a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) életbe lépése, mely jelen tervkészítést jelentősen befolyásolja és a hatályos településrendezési eszközök időbeni alkalmazhatóságát korlátozza.

Fenti előzményeket követően Pétfürdő nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a településtervezési (Településfejlesztési terv (TFT) és Településrendezési terv (TRT)) elkészítéséről döntött, amellyel a Völgyzugoly Műhely Kft.-t bízta meg.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 85/A.§-a alapján örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településtervének kidolgozása során. Az örökségvédelmmel érintett területekre vonatkozó terveket az örökségvédelmi hatástanulmányban megfogalmazott értékvédelmi terv szerint kell meghatározni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet 14. mellékletében meghatározásra kerültek a települési örökségvédelmi hatástanulmány tartalmi követelményei, a jelen hatástanulmány ezen tartalmi elvárások alapján készült el.

A magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény 146.§-a alapján műemlékvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során. Az (1) bekezdésben megfogalmazottak alapján nem kell műemlékvédelmi hatástanulmányt készíteni, ha a település nem érintett műemlékkel vagy sajátos műemléki helyszínnel. Pétfürdő területén nem található nyilvántartott műemlék vagy sajátos műemléki helyszín, ezért a jelen hatástanulmány műemlékvédelmi szempontból nem vizsgálja a települést.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEIT ÉRINTŐ EGYÉB TERVMŰFAJOK

Az építésügyi jogszabályi rendszere a közelmúltban változott: 2024-ben hatályon kívül helyezték a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényt. Módosult a településtervek tartalmáról, elkészítésének módjáról és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15.) kormányrendelet, mely szerint a településképi rendelet (a továbbiakban: TKR) a helyi építési szabályzat részét képezi.

A **településképi arculati kézikönyv** szemléletformáló célt szolgál, mely a településképi követelményeket alapozza meg. Ebben kell meghatározni a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településképi minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket. Pétfürdő nagyközség Településképi Arculati Kézikönyve 2018-ban készült.

A **településképi rendelet** állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket. A településképi rendeletre vonatkozó követelményeket és előírásokat a 419/2012. (VII.15.) kormányrendelet határozza meg. A fejlesztési tervnek, a rendezési tervnek, az arculati kézikönyvnek egymással tartalmilag összhangban kell állniuk. Pétfürdő Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a településképi védelméről szóló rendeletét a 1/2018. (I. 30.) számú rendelettel fogadta el, amely a készülő helyi építési szabályzatba kerül beépítésre.

1. TELEPÜLÉSI ÉRTÉKVIZSGÁLAT

1.1. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI LEÍRÁSA (A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA, A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG)

Pétfürdő utcáin sétálva szembetűnő, hogy a település igen fiatal. A múltat idéző épületek, műemlékek nincsenek. A régmúlt csak a levéltárakat kutatva nyílik meg az ember előtt. Egyetlen kézzelfogható darabja a település határában feltárt római kori gát maradványa, melyből arra lehet következtetni, hogy a terület már a római korban is lakott volt. Az első írásos emlék 1082-re datálható, mely Pét (*Peyt*, *Péth*) néven említi a területet az azonos nevű patakja mentén álló vízimalmok malomjogi, vízduzzasztási vitái kapcsán. A falu első templomát 1244-ben szentelték fel Keresztelő Szent János tiszteletére. A 15. században Újlaki Lőrinc a területet Palotához (mely 1870-ig Várpalota neve volt) csatolta.

A török idők alatt, 1580 körül a település teljesen elnéptelenedett. Újratelepítése csak a 17. század végén kezdődött meg a Zichy család jóvoltából. A 19. században Pétfürdő Palota elhanyagolt külterületi lakóhelye volt, ahol 1828-ban mindössze 32 lakos élt. Melegvízforrását 1716-ban említik először, fürdőhelyének kiépítése azonban csak 1860-ban kezdődött meg, amikor felfedezték a helyben feltörő termálvíz gyógyhatását. Szintén ebben az évben megépült a település vasútállomása is a Székesfehérvár-Szombathely-vasútvonal mentén. Az 1900-as évek pezsgó fürdőélet alakult ki a területen, fürdőházzal, uszodával, szállóval. 1913-ban a fürdővárosi létre utalva a község nevét Pétről Pétfürdőre változtatták. Az 1910-ben készült népszámlálás során már 207 lakost regisztráltak.

Az 1930-as évek nagy változást hoztak a település életében. A várpalotai szénre és a péti víz erőforrásaira ammónia- és műtrágyagyár épült a területen. Az egymás mellett felépült két gyár legfontosabb terméke a Pétisó (a gyár által kifejlesztett nitrogéntartalmú műtrágya), mely hírnevet szerzett a településnek. A gyár építésével egy időben elkezdődött az úgynevezett belső lakótelep kialakítása (Hősök tere), ahol a gyár műszaki és adminisztratív dolgozóit, illetve szakmunkásait helyezték el. A gyári munkások számára a Berhidai úttól keletre megkezdődött a kertvárosias lakóterület kiépítése is. A község az 1940-es évek elejére egy aprócska faluból virágzó kertvárossá nőtte ki magát.

A gyár a II. világháború alatt hadiüzemként működött, melyet és vele együtt a települést is két súlyos bombatámadás is ért. Az ammóniagyár teljesen megsemmisült, a műtrágyagyár súlyosan megrongálódott. A háború után újjáépítésük 1948-ig tartott. 1951-ben a községet Inotával együtt Várpalotához csatolták. A 60-as és 70-es években a gyárat jelentősen bővítették, korszerűsítették. Az új nagykapacitású műtrágyagyárnak köszönhetően, sok új munkavállaló érkezett Pétfürdőre, a település lakossága tovább növekedett.

A 70-es években paneles technológiával új lakótelep épült a Berhidai úttól keletre. A Berhidai úttól nyugatra lévő családi házas beépítés szövetébe a 80-as években kétszintes sorházak épültek.

Az 1950-es években történő államosítás, majd 1954-ben a patak vizének földalatti betoncsőbe terelése, valamint a gyárbővítés véget vetett az egykor virágzó péti malomiparnak, a patak malmai az enyészet homályába tűntek.

A rendszerváltást megelőzően a Péti Nitrogénművek a szocialista nagyvállalatok közül elsőként jelentett csődöt. A rendszerváltással nagyarányú leépítések történtek, végül azonban az átszervezett és privatizált Nitrogénművek stabilizálta a működését, és újra meghatározóvá tudott válni a környék gazdasági életében.

1997-ben Pétfürdő újra önálló községgé vált, majd 2001-től nagyközség címet kapott.

1.2. A TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA

A településszerkezet kialakulásának vizsgálatát a katonai felmérések segítségével és a településtörténet ismeretében mutatjuk be.

I. KATONAI FELMÉRÉS (1782-1785)

Már az első katonai felmérés térképén is jól látható, hogy az itt húzódó pataknak (Péti-víz) igen nagy szerepe volt a település életében. Ennek mentén ugyanis elszórtan kőből épült házak és a gyapjuszövetek tömörítésére, készítésére szolgáló kallómalmok épületei láthatóak. A patak környékét főleg erdő, gyepek, szántók, keleti és délkeleti irányban pedig mocsaras öntésterületek övezik. A déli domságokon húzódó erdőben szőlőültetvények láthatóak a térképen. A szomszédos települések területén (Ósi, Öskü és Várpalota) több ház, házcsoport körvonala látszik, melyek városközponttal, temetővel, templommal és vesztőhellyel is rendelkeztek.

Pétfürdő I. katonai felmérés 1782-1785 (Forrás: mapire.eu/hu)

II. KATONAI FELMÉRÉS (1852)

A második katonai felmérés térképén a település környékének nagy részét vizenyős öntésterületek borítják. A település észak-nyugati részén a „Kikiri-tó”, míg keleti felén a „Sár-rét” vizenyős területe látható, mely utóbbi egészen Székesfehérvárig húzódik. A vízzel nem borított területek jellemzően szántók és gyepek felületek. Az 1780-as évekhez képest a szőlőterületek 1852-re bővültek (Péti-szőlők). A Péti-hegy északi lába mentén a malmok fennmaradtak. A területen azonban összefüggő településszerkezet, épületcsoport még ekkor sem jelent meg. A második katonai felmérés térképén már látható a Székesfehérvár- Szombathely között haladó vasútvonal és a mai Berhidai út nyomvonala is.

Pétfürdő II. katonai felmérés 1852 (Forrás: mapire.eu/hu)

III. KATONAI FELMÉRÉS (1882)

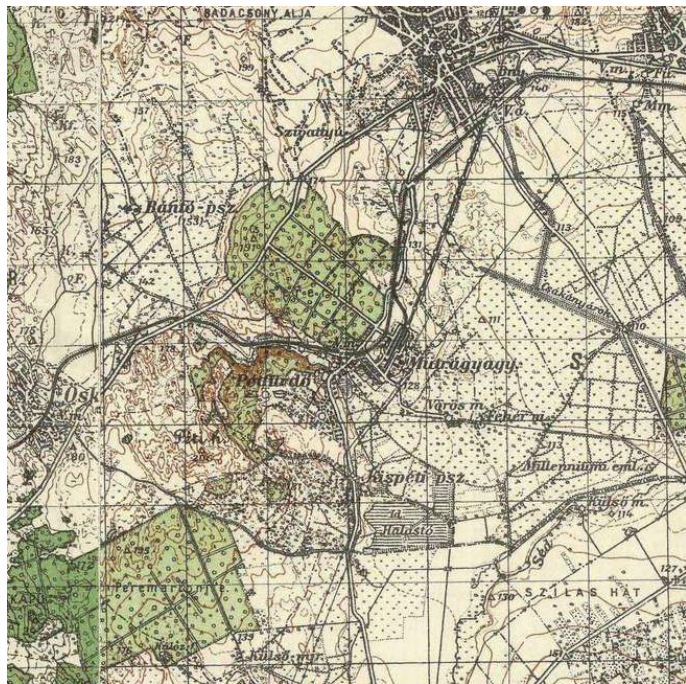
A III. katonai felmérés térképe 1882-ben készült el Pét területére. A települést északról és délről határoló erdőket ez időben sűrűn parcellázott feltáró úthálózat szőtte át, mely erdőgazdálkodásra, fakitermelésre utal. A déli oldalon található Péti szőlők területe tovább bővült. A területet az erdő és szőlőterületeken túl többnyire homokos/kavicsos felszínű mocsaras területek jellemezték melyeket szabálytalan székér és öszvérutak kereszteztek. Várpalotát és Berhidát az 1880-as években már országút minőségű út kötötte össze, mely áthalad Pét területén. A Péti-víz völgyében az 1860-ban megépült vasútállomás környezetében már épületcsoportok álltak, továbbá egyéb gazdasági épületek is láthatóak a területen.

Pétfürdő III. katonai felmérés 1869-1887 (Forrás: mapire.eu/hu)

MAGYARORSZÁG KATONAI FELMÉRÉSE (1941)

A korábbi évekhez képest a legnagyobb változást a településen az 1930-ban megépült műtrágyagyár jelentette. A gyár jelenlétének köszönhetően a település gyors fejlődésnek indult. A gyár építésével egy időben elkezdődött az úgynevezett belső lakótelep kialakítása (Hősök tere). A gyári munkások számára a Berhidai úttól keletre megkezdődött a kertvárosias lakóterület kiépülése, mely miatt a Pét-hegyi erdők területe jelentős mértékben csökkent. A kertvárosias lakóterület szívében 1941-ben templom épült. A gyár számára saját vasútállomás épült, mellyel párhuzamosan fejlődött a személyszállítást szolgáló vasútvonal is. A Székesfehérvár-Veszprém vasúti pálya kiegészült egy új, közvetlen vasúti kapcsolattal Várpalota felé. A terület vízelvezetését csatornázással javították, a régi szőlőültetvények mellett halastavakat alakítottak ki.

Pétfürdő katonai felmérés 1941 (Forrás: mapire.eu/hu)

A következő 40 évben (1940-1980) Pétfürdő településének szerkezete és tájhasználata jelentősen átalakult. A korábban az utak mentén fejlődő település területén rohamos gyorsasággal épültek új lakóterületek.

A Berhidai úttól nyugatra a kertvárosias lakóterület eléri mai nagyságát, a Berhidai úttól keletre már látható az 1970-es években megépült paneles lakótelep. A lakóterületek kiszolgálására a déli szőlőterületeken zártkertek létesültek, melyeket a gyári munkások kertes mezőgazdasági tevékenység folytatására hasznosítottak.

Az 1984-ben készült légifelvételen már jól kivehető a település észak-keleti részén található üzemanyag tároló leendő területe, illetve a Nitrogénművek gyárbővítése a Péti-víztől déli irányba.

Pétfürdő légifelvétel 1984. máj. 18. (Forrás: fentrol.hu)

1.3. A TERÜLETHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

Pétfürdő településrészei és a jelenlegi szerkezetét meghatározó elemek (forrás: saját szerkesztés)

TÁJSZERKEZET

Pétfürdő a Közép-dunántúli régióban, Veszprém vármegye keleti részén, a Várpalotai járásban található. A nagyközség három tájegység határán fekszik, az északi dombos Veszprémi fennsík találkozik itt a Mezőföld sík vidékével, melyet keleten a Sárrét, tavakkal tarkított térsége határol. A víz jelenléte a településen nem csak az észak-keleti külterületen, a horgásztavak környékén meghatározó, hanem a település központjában is. A nagyközség szívében Csónakázó-tó található, melyet a Péti-víz táplál.

A település jó közúti közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, mely a 8. számú főút megépülésével teljesedett ki. A Székesfehérvár-Rábafüzes között haladó I. rendű főút, Várpalota és Veszprém közötti szakaszán csomópont épült, mely a lakóterületek felől a 7207 j. országos mellékúton keresztül érhető el. A 7207 j. út Berhidai úti szakasza a település belső közúti hálózatának fő tengelye, melyhez kapcsolódnak a lakóterületeket, településközponti területeket, iparterületeket feltáró alsóbbrendű utak. A település horgásztavainál külterületen halad a Várpalotát Ósival összekötő 72106 j. országos mellékút, mely azonban Pétfürdő tekintetében nem rendelkezik jelentős szerepkörrel.

A település belterületének északi határában halad a Székesfehérvár-Szombathely vasútvonal. A viszonylat elhelyezkedésének köszönhetően a település belterületére negatív, elvágó hatást nem gyakorol. A Berhidai úttól észak-nyugatra található állomás gyorsan elérhető a település lakott területei felől. Az ipari területeket külön-külön iparvasút is kiszolgálja, mind a keleti iparterületre mind pedig az északira érkezik vágány Várpalota felől. A vasút tervezett átépítése változást hozhat a település szerkezetében. A személyforgalmat lebonyolító viszonylat sebességnövelése,

kétvágányúsítása a vasúti nyomvonal módosítását irányozza elő, a mai vágányoktól északabbra.

Pétfürdő külterületét túlnyomó részét rétek, legelők és ligetek, kisebb mértékben erdők és állóvizek, vízpart menti nádasok borítják. Kisebb mértékben található a területen szántók, és egyéb mezőgazdasági területek, gyümölcsösök, szőlősök, melyek aránya láthatóan folyamatosan csökken, az ingatlanok felhagyásra kerültek.

A külterületen kifejezetten kevés szántóföldi terület található, melyek a forgalmasabb utak mentén fekszenek, ezek mentén pedig erdősávok találhatóak. A szántó menti erdősáv az erózió és defláció csökkentésében segít, emellett természetes védvonalat és élőhelyet biztosít az állatok számára. Összefüggő erdőterületek nagyobb foltokban a település külterületének észak-keleti és keleti részén találhatóak.

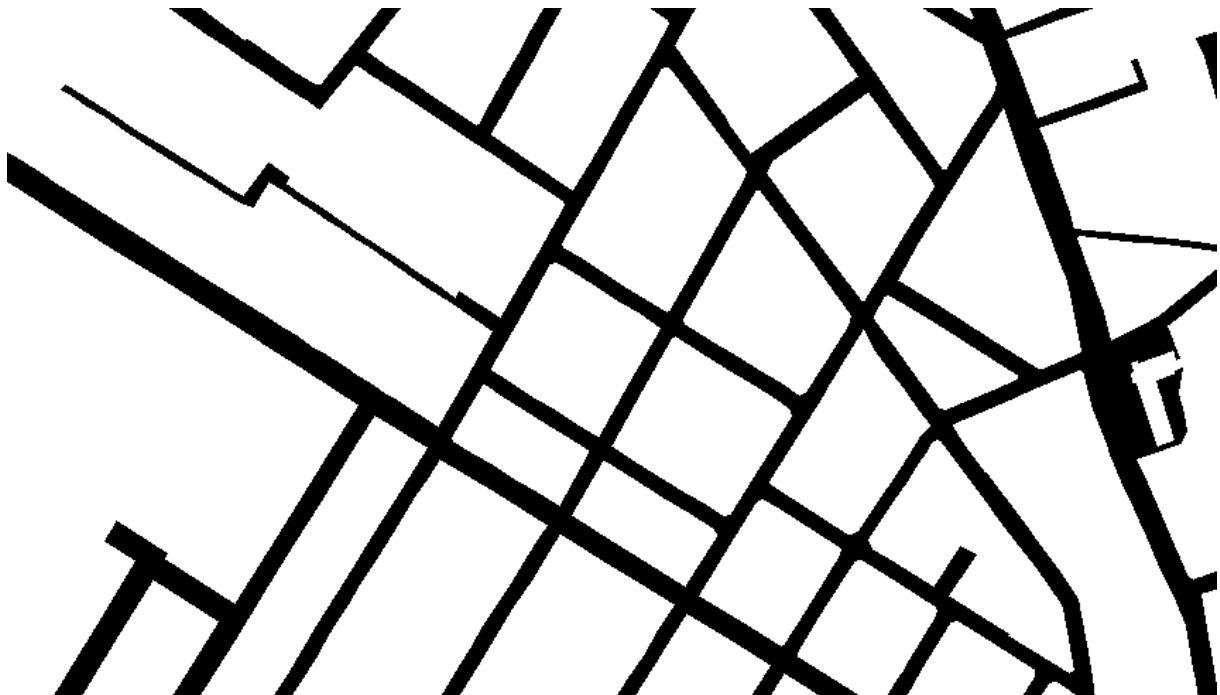
A Pétfürdőn áthaladó vízfolyások közül északon a Csákány-árok és Köves-kanális mentén rétek, nádasok, hal- és vízgazdálkodási területek találhatóak, míg a település központján áthaladó Péti-víz jellemzően beépített területek mentén halad, mint például a Nitrogénművek Zrt.. A Péti-vízet külterületen erdős és vizenyős területek határolják. A Malom-árok részben beépített területeken, részben szántókon halad keresztül. A külterület északi részét és annak területhasználatát, nagymértékben befolyásolják a horgász és bányatavak.

Zártkertes beépítések mind a belterületen és a külterület északi részén találhatóak. A belterület déli határán található zártkertes beépítés nagy része elhagyatott és növényzete elburjánzott. Felhagyott épületek mellett megjelennek illegálisan lakott épületek is.

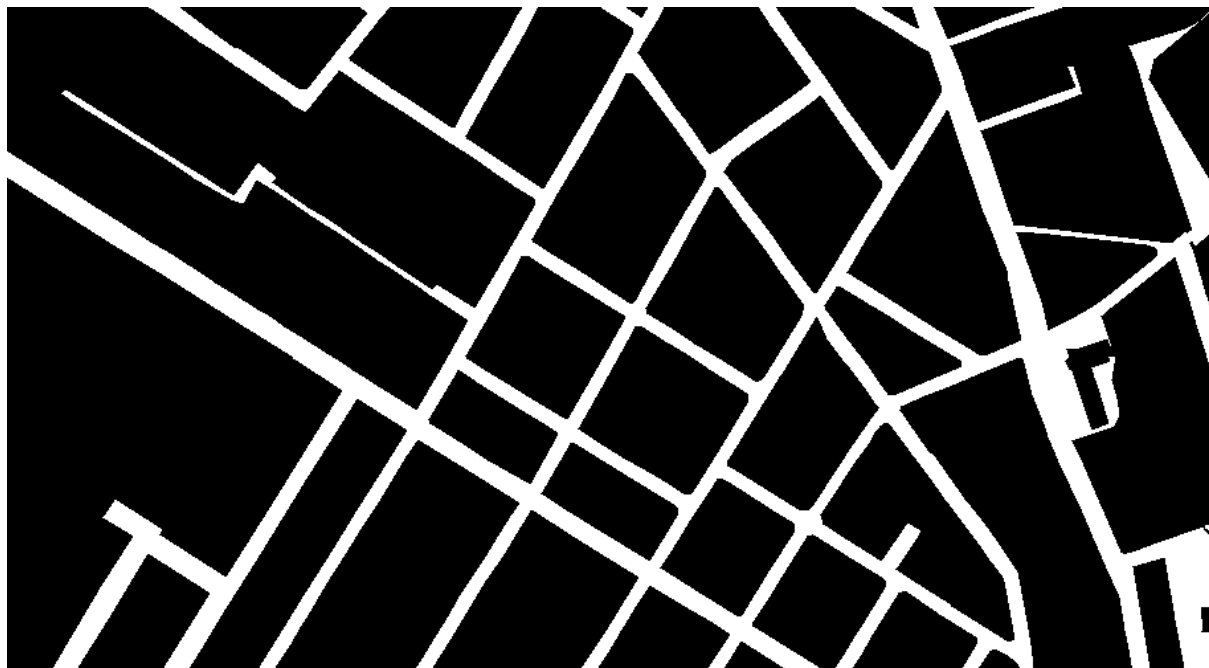
BEÉPÍTETT TERÜLETEK

A település szerkezetét leginkább formáló tényező egyértelműen az ipar jelenléte. A település csak a múlt században alakult ki a vízbázisra és szénbányászatra telepített vegyi üzem felépítésének köszönhető, mely után épültek csak ki a lakóterületei és jött létre a településközpont. A gazdasági területek és a Berhidai útra felfűzött kertés, illetve kisvárosias lakóterületek között széles zöldsáv húzódott, mely napjainkra fokozatosan alakult át településközponti területté.

Pétfürdő beépített területén így mára négy meghatározó településszerkezeti egység különíthető el: az ipari gazdasági terület, a zöld környezetbe ágyazott településközpont, a kisvárosias jelleget tükröző lakótelep és a kertvárosias lakóterület. A település lakóterülete két fő karakterű részre osztható, hiszen a település egyben hordozza a városias megjelenést lakótelepei által, ellenpontként vele szemben pedig megjelenik a modern kor kertvárosias szerkezete is. A település beépített, keleti részét a Nitrogénművek iparterületei uralják.

Kertvárosias lakóterület utcaszerkezete

Kertvárosias lakóterület tömbszerkezete

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

ELŐZMÉNYEK

Az örökségvédelmi hatástanulmány keretében a régészeti örökség elemeinek feltárása és rendszerezése történik meg, valamint elkészül a település régészeti értékleltára. A vizsgálat kiterjed a település történeti kialakulásának áttekintésére, továbbá tartalmazza a védetté nyilvánított és a nyilvántartott régészeti lelőhelyek azonosítását és bemutatását. Ezt követően a településrendezési tervben szereplő fejlesztési elképzelések hatásainak elemzése, valamint az értékvédelmi terv kidolgozása történik meg, amely meghatározza a régészeti lelőhelyek megőrzését biztosító szempontokat és követelményeket.

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének tárgya, Pétfürdő nagyközség településrendezési tervének felülvizsgálatához szükséges örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének elkészítése a település teljes területén. A tanulmány a nyilvántartott régészeti lelőhelyekre vonatkozó közhiteles adatokra és a régészeti lelőhelyek állapotát vizsgáló: 2026. február 28.-án, végzett helyszíni szemle eredményeire épül (a bejáráson részt vettek: Vuity Veszna régész technikus és Dr. Belényesy Károly régész, szakértő).

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

A régészeti lelőhelyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban Kötv.) 11. § alapján általános védelmet élveznek. A törvény szelleme és a védelem logikája szerint a régészeti lelőhelyek épségét meg kell őrizni. A Kötv. 3.§-a szerint a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket - így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését - e védelemmel összhangban kell végezni.

A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség védett elemeinek veszélyeztetése, megromlása, megsemmisítése, meghamisítása. A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni. (Kötv. 4. § (1-2.))

A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházak, a társadalmi és gazdasági szervezetek, valamint az állampolgárok számára. (Kötv. 5. § (1))

A föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon. (Kötv. 8. § (1))

A régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. (Kötv. 9. §)

A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. (Kötv. 10. § (1-2.))

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. (Kötv. 11. §.)

Ezért egy-egy beruházási területen, a földmunkával járó fejlesztések esetében régészeti lelőhelyek védelme érdekében a fentiek alapján kell eljárni.

Örökségvédelemmel, régészeti lelőhelyek védelmével kapcsolatos alapvető jogszabályok jegyzéke:

- 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (Kötv.);
- 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról;
- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, különösen a kunhalmok és földvárak törvényi védelméről (23. § (2));
- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről;
- 439/2013. (XI. 20.) Korm. rend. A régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről

- 13/2015. (III. 11.) MvM rend. A régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól
- 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos különleges jogszabályok jegyzéke:

- 1954. évi Hágai Egyezmény" [1957. évi 14. törvényerejű rendelet a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában, Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről];
- 149/2001 (VIII. 31) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között 1992. január 16-án kelt, Vallettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

„357. § (1) Műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása”

A régészeti területek típusai:

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. (Kötv.11. §.)

A Kötv. a régészeti területeket három típusba sorolja be:

- Régészeti lelőhely (7. § 35. pont)
- Fokozottan védett, vagy kiemelten védett régészeti lelőhely (13. § (3))
- Régészeti érdekű területek (7. § 29. pont)

Régészeti lelőhely az a földrajzilag körülhatárolt terület, amelyen a régészeti örökség elemei eredeti történeti összefüggéseikben megtalálhatóak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti helyükön, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ezért a védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenni (Kötv. 10. § (1-2)). A régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel el kell kerülni (Kötv. 19. § (1)).

Ha a régészeti lelőhely elkerülése a fejlesztések, beruházások költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a fejlesztés, beruházás másutt nem valósítható meg, a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tární (a továbbiakban: megelőző feltárás). A megelőző feltárás részeként a régészeti lelőhelyen - a hatóság eltérő rendelkezésének hiányában - próbafeltárást kell végezni. A régészeti érintettség mértékétől függően - külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén - a hatóság régészeti megfigyelést írhat elő.

A megelőző feltárássra vonatkozóan a feltárássra jogosult intézmény és a beruházó írásbeli szerződést köt. A szerződés tartalmazza a feltárás módját, időtartamát, a feltárássra jogosult intézmény által végzendő régészeti feladatellátás költségét, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb szakmai feltételeket. A (11) bekezdés szerinti szerződést a feltárássra jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötöni (Kötv.22§ (11) és (12)).

Nagyberuházás (Kötv. 7.§ (20) bekezdés) esetén a Kötv. 23/B-F.§ szerint, kell eljárni.

Azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely) az e törvényben engedélyhez kötött tevékenységet engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi, illetve a védetté nyilvánított, vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti, vagy megrongálja, illetve a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti, örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani. Az örökségvédelmi bírság kiszabása nem mentesít egyéb, építésügyi eljárásban kiszabható bírság alól.

Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget. (Kötv. 82. § (1-2))

A 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet alapján (2. § (2)) A bírság megállapítása szempontjából a Kötv. 46. §-ban meghatározott kulturális javak és a nem védett kulturális javak a IV., a nyilvántartott régészeti lelőhelyek és a kulturális örökség ideiglenes védelem alatt álló elemei az I. kategóriába tartoznak. 2. § (4)) A kulturális örökségnek a Kötv. hatálybalépése előtt védetté nyilvánított elemei közül a régészeti lelőhelyek és kulturális javak e rendelet alapján mindaddig az I. kategóriába tartoznak, amíg a védettségükre vonatkozó rendelet, illetve határozat másképp nem rendelkezik.

Ezzel párhuzamosan a szabálysértési jog és a büntetőjog is védelembe részesíti a régészeti lelőhelyeket.

A régészeti lelőhelyek védelme a tulajdonos rendelkezési jogát is korlátozza. A Btk. 357. § büntetni rendeli a régészeti jelentőségű földterületeken elkövetett rongálást:

„(1) Aki a tulajdonában álló, a kulturális javak körébe tartozó és védett tárgyat megrongálja, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (c) bekezdés szerinti tárgyat megsemmisíti, vagy annak helyrehozhatatlan károsodását idézi elő, öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

Fokozottan védett, vagy kiemelten védett régészeti lelőhely

A régészeti lelőhelyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. Enejénél fogva védelem alatt állnak, illetve miniszteri rendelettel, vagy hatósági eljárás során lettek kiemelten védetté nyilvánítva. Kiemelten védett az a régészeti lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokozottan védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír.

A Kötv. 13. § (1) bekezdése értelmében a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely annak akár részleges állapotromlását eredményezheti. A (2) bekezdése értelmében védetté nyilvánított régészeti lelőhelyhez védőövezetet lehet kijelölni.

Régészeti érdekű terület

Régészeti érdekű területnek számít valamennyi olyan terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. (Kötv.7. § 29.) pont) „A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. (Kötv. 19. § (2)) A fentiek alapján, ezért fokozott figyelemmel és óvatossággal kell eljárni minden földmunkával járó beruházás, területfejlesztés esetén. A beruházás megtervezése előtt, a beruházás megvalósíthatóságának érdekében a tervezett beruházás helyszínét ezért célszerű kulturális örökségvédelmi szempontból megvizsgálni.

„A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.”

Ennek alapján fokozott figyelemmel és óvatossággal kell eljárni és minden tervezett földmunka előtt célszerű a Hatósággal, a Járási építészeti és örökségvédelmi hivatallal (hatóság) egyeztetni. Amennyiben régészeti érdekű területen földmunkák során addig ismeretlen régészeti lelőhely kerül elő, abban az esetekben a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes önkormányzat jegyzőjét, aki a területileg illetékes múzeum (jelen esetben: Laczkó Dezső Múzeum, 8200 Veszprém, Erzsébet sétány 1.) és a hatóság szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli, elmulasztása örökségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után (Kötv. 82. § (2)) A múzeum 24 órán belül írásban köteles nyilatkozni a munka folytathatóságáról, amennyiben „a múzeum nyilatkozata alapján a régészeti emlék vagy a lelet veszélyeztetése nélkül a tevékenység még részlegesen sem folytatható, a tevékenység jellege szerint illetékes hatóság köteles annak folytatását azonnali hatállyal megtiltani és legfeljebb 30 napra felfüggeszteni, és intézkedéséről a hatóságot értesíteni”. Mentő feltárás esetén a szükséges beavatkozás költségeit a feltárással jogosult intézmény (múzeum) köteles állni. A lelet, illetve a lelőhely bejelentőjét jutalom illeti meg. A régészeti lelőhely és a lelet megtalálójának elismerését a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 55§ részletesen szabályozza. A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény, a Btk. 357 § (1) és (2). pontja alapján.

Kunhalmok, földvárak természetvédelmi oltalma

A Kötv. 7§ 43. pont szerint, a tájképi jelentőségű régészeti lelőhely: olyan régészeti lelőhely, amely megjelenésével környezetének meghatározó tájképi eleme, így különösen erőd, erődítés, erődített település, halomsír, kaptárkő, a domborzatból kiemelkedő, többszörösen rétegzett település, templom, vár vagy más, helyszínen megtartandó épített örökségi elem maradványai, valamint a természet védelméről szóló törvény alapján védett barlang, kunhalom és földvár.

A táji értékek kiemelt természetvédelmi oltalmáról a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezik. 23. § (2) bekezdése szerint: a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24. § (1)] minősülnek.

A 28. § (5) bekezdése szerint: a 23. § (2) bekezdése alapján védett forrás, víznyelő, kunhalom, földvár természeti emlékek minősül, így a 28. § (1) bekezdés szerint védett természeti területnek minősül.

A Kötv 11. § szerint: A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

Pétfürdő nagyközség közigazgatási területét 10 nyilvántartott régészeti lelőhely érinti. Ezek között a hatályos nyilvántartási adatok szerint egy fokozottan védett régészeti lelőhely (Lásd 4. melléklet 5-18.képek).

Régészeti lelőhelyek:

Lelőhely azonosító	Helyszín, elnevezés	Jellege	Kora	HRSZ nyilvántartott adatok	Megjegyzés
9590	Város-réti-dűlő II.	Telepnyom	Őskor, bronzkor, urnasiros kultúra	024/4, 024/5, 024/2, 019/6, 019/9, 019/27, 019/28, 019/32, 019/33, 019/34, 019/58, 025/2	Kisebb részben Várpalota területén fekszik, Pétfürdőhöz tartozó érintett hrsz.-k: 019/6, 019/9, 019/27, 019/28, 019/32, 019/33, 019/34, 019/58, 025/2
9591	Kikeri-tói-malom	Telepnyom Vaskohó Vaskohó	Középkor Középkor Árpád-kor	0330/2, 02/10, 02/11, 02/12, 0330/6, 0332/2, 0333/5, 0333/6	
9592	Gyártelep	Szórvány lelet	Honfoglalás kor	2387/7, 2387/6, 2361/116, 2361/60, 2361/61, 2361/70, 2361/76, 2361/81	
9593	Hangyálos	Telepnyom Telepnyom Telepnyom Telepnyom	Őskor, újkőkör, középső- újkőkör Őskor, rézkor, badeni kultúra Őskor, bronzkor, kora-bronzkor Őskor, bronzkor, dunántúli mészbetétes kerámia	0288,0302, 0303/125, 0303/130, 0303/131, 0303/132, 0303/133, 0303/134, 0303/135, 0303/136, 0303/137, 0303/143, 0303/144, 0303/240, 0303/250, 0303/251, 2361/111, 2361/87	Kettős lelőhelykontúr vizsgálata alapján javasolt a: 0288,0302, 0303/125, 0303/130, 0303/131, 0303/132, 0303/133, 0303/134, 0303/135, 0303/136, 0303/137, 0303/143, 0303/144, 0303/240, 0303/250, 0303/251, hrsz-k régészeti érintettségének törlése.
9594	Pét - Állami	Település Malom	Középkor Középkor	2296/105,	

	Gazdaság I.			2296/3, 2296/100, 2296/104, 2296/41, 2296/42, 0309/5, 0309/4, 0310, 0311/2, 0303/241, 0303/245, 0303/262, 0303/51, 0303/52, 0303/54, 0303/55, 0303/56, 0303/57, 0304, 0305, 0306, 0309/2, 0309/6, 0309/7, 0309/8, 0309/9, 2296/191, 2296/192, 2296/195, 2296/196	
9595	Péti templomrom	Templom Temető	Középkor Középkor	0309/5, 0311/2, 0300, 0312	Kettős lelőhelykontúr vizsgálata alapján javasolt a: 0311/2, 0300, 0312 hrsz.-k régészeti érintettségének törlése.
9596	Pét - Állami Gazdaság II.	Telepnyom	Őskor, bronzkor, dunántúli mészbetétes kerámia	0308, 0311/2	
84335	Koldus- nyugat telek,	Telepnyom	Őskor	0236/2, 0237/1	
102071	Római út			012, 05/13, 05/21, 05/29, 06, 07, 014/3, 014/5, 014/6, 014/12, 016/6, 16/7, 016/10, 016/11, 016/12, 018, 033/106, 083	Jelentős részben Várpalota területén fekszik, Pétfürdőhöz tartozó érintett hrsz.: 012

Kiemelten védett régészeti lelőhely

Lelőhely azonosító	Helyszín, elnevezés	Jellege	Kora	HRSZ nyilvántartott adatok	Védés
8867	Kikeri-tói-gát	Gát Gát	Római kor Késő -középkor	036/1, 014, 037/4, 027/13, 031 Jelentős részben Őskü területén fekszik, Pétfürdőhöz	Jogi aktusok jellege és száma: 1620- 121/1951 KM, miniszteri döntés

				tartozó érintett hrsz.: 031	
--	--	--	--	--------------------------------	--

A régészeti lelőhelyek helyszíni vizsgálata során azok állapotában jelentős, azok hosszú távú fenntarthatóságát érintő változást nem érzékelünk. Több esetben azonban szükség van a jelenlegi nyilvántartott adatok korrekciójára, revíziójára, és ezzel kapcsolatos helyszíni vizsgálatokon alapuló megállapítások megtételére.

1. Gyártelep (azonosító:9592)

A 9592 azonosító számú lelőhely a közhiteles nyilvántartásban két önálló kontúr-geometriával szerepel. A Magyarország régészeti Topográfiájának területre vonatkozó, 1960-as években rögzített információi alapján azonosított (továbbiakban MRT 2.), a mai Nitrogénművek Zrt. üzemi területére lokalizált lelőhely meghatározása az 1930-as évekből származó szóbeli közlésen alapul (MRT 02, 49/36 régészeti lelőhely 219. oldal), amelynek helyszínét sem akkor, sem az azóta a területen folytatott régészeti megfigyelések során nem sikerült pontosítani.

Bár a kettős kontúr fenntartása indokolatlan, a feltehetően honfoglalás kori lelőhely (temető?) azonosításra a területhasznosítás jelenlegi formája miatt nincs mód ezért a kettős kontúr megszüntetésével, esetleges összevonásával kapcsolatban megalapozott javaslatot nem tudok tenni.

2. Hangyálos (azonosító:9593)

A 9593 azonosító számú lelőhely a közhiteles nyilvántartásban két önálló, és gyökeresen eltérő kontúr-geometriával szerepel. Az MRT 2-nek a területre vonatkozó, 1960-as években rögzített információi alapján a régészeti lelőhely a mai Nitrogénművek Zrt. vasúti rakodójának területén, illetve attól keltre fekszik. Az üzemi területére lokalizált lelőhely azonosítását az MRT program 2005.-évi revíziója során nem sikerült pontosítani. Ekkor került felvételre egy újabb lelőhely kontúr, az üzemtől délnyugatra, amelynek megalapozottsága kérdéses, hiszen ennek bejárásakor nem kerültek elő leletek, és az MRT 2 térképi adatai sem ide teszik annak eredeti helyét.

Annak ellenére, hogy a helyszíni szemle idején a gyeppel fedett terület nem volt alkalmas a bejárásra, a vasúti rakodótól délnyugatra elhelyezkedő 2005-ben rögzítésre került lelőhely kontúr megtartása indokolatlan. Ezért javasolt a lelőhelykontúr és a: 0288,0302, 0303/125, 0303/130, 0303/131, 0303/132, 0303/133, 0303/134, 0303/135, 0303/136, 0303/137, 0303/143, 0303/144, 0303/240, 0303/250, 0303/251 hrsz.-k régészeti érintettségének törlése.

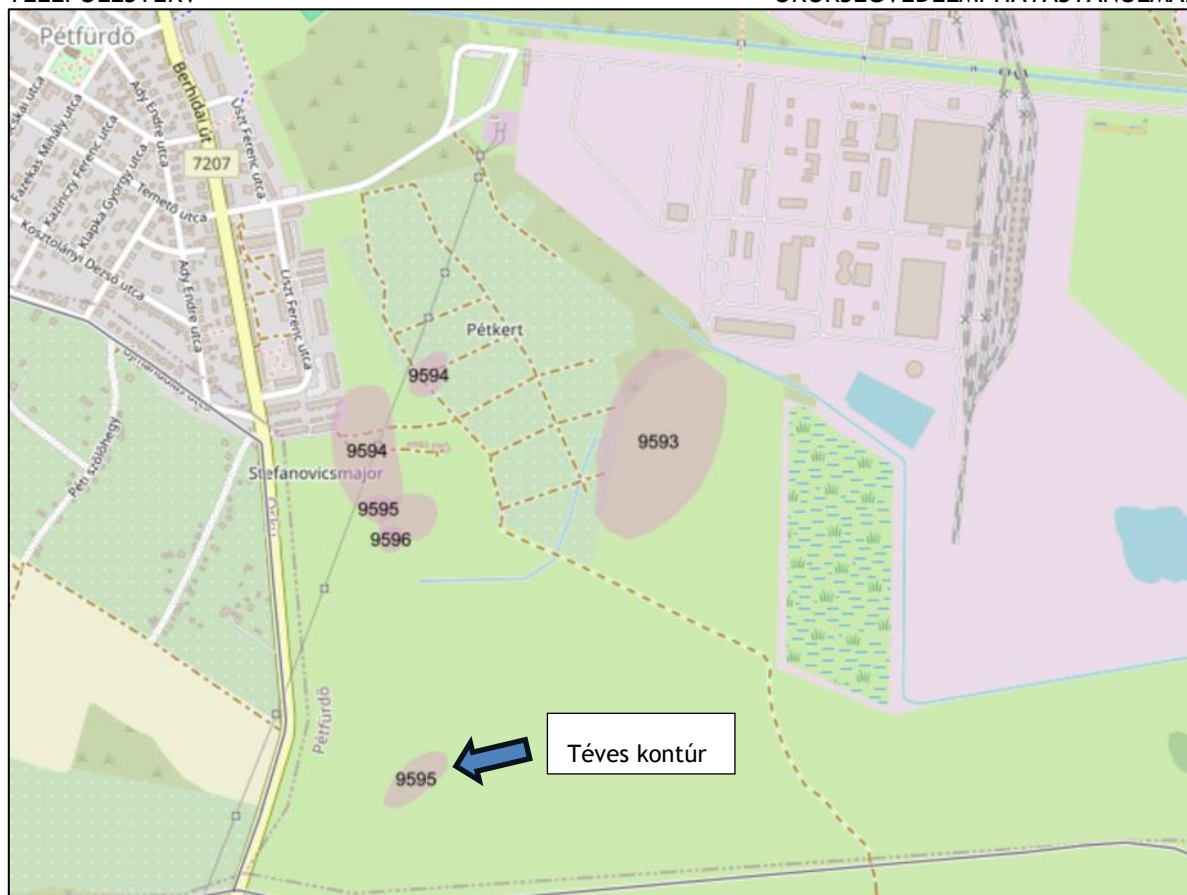
3. Pét - Állami Gazdaság I. (azonosító:9594)

A 9594 azonosító számú lelőhely a közhiteles nyilvántartásban két önálló, kontúr-geometriával szerepel. Az MRT 2. során azonosított régészeti lelőhelytől kissé északkeletre, a patak túloldalán azonosított lelőhely részlet, az ezen a területen előkerült leletek kora és jellege alapján, összefügg a korábbi helyszínnel. A kettős kontúr fenntartása indokolatlan, ugyanakkor a területhasznosítás jelenlegi formája miatt nem volt mód ezek összefüggését a terepen is megfigyelni, így a kettős kontúr megszüntetésével, esetleges összevonásával kapcsolatban megalapozott javaslatot nem tudok tenni. Az viszont a helyrajzi adatok alapján rögzíthető, hogy a két terület között nem ismert olyan hrsz., amelynek az érintettségét a két külön álló kontúr már ne állapította volna meg.

4. Péti templomrom (azonosító:9594)

A 9594 azonosító számú lelőhely a közhiteles nyilvántartásban két önálló, kontúr-geometriával szerepel. Az egykori Pét településhez tartozó templommal összefüggésbe hozható kiemelkedés ma is azonosítható az ún. Pét - Állami Gazdaság I. (azonosító:9594) régészeti lelőhely déli oldalán, az egykori tó feletti magaslaton.

Az MRT program 2005.-évi revíziója során helyét nem sikerült pontosítani. Feltehetően ekkor került felvételre egy újabb lelőhely kontúr az egykori tó déli oldalán, az előzőtől mintegy 450 méterre délre fekvő kisebb kiemelkedésen. Ennek megalapozottsága kérdéses, hiszen a bejárásakor itt nem kerültek elő leletek, és az MRT 2 térképi adatai sem ide teszik annak eredeti helyét. Annak ellenére, hogy a helyszíni szemle idején ez utóbbi terület nem volt alkalmas a bejárásra, a templom feltételezett helyétől délre, feltehetően 2005-ben rögzítésre került lelőhely kontúr megtartása indokolatlan. Ezért javasolt a lelőhelykontúr és a: 0311/2, 0300, 0312 hrsz.-k régészeti érintettségének törlése.

A fenti változásokhoz kapcsolódó - régészeti lelőhelyek nyilvántartásában eljáró hatóságnak benyújtott - bejelentést jelen tanulmányhoz mellékeltem (45-48. oldalak).

2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

Az értékleltárban a védett értékek szerepelnek. A védett értékeket érintően nincsen tervezett jelentős változás, ezek megőrzése a cél. A változáselemzés során azok az értékek kerülnek bemutatásra, ahol a védett értékeket változás érinti. Az átsorolások indoklását az alátámasztó munkarész 1.4.2. fejezete tartalmazza.

2.1. A TELEPÜLÉSI ÉRTÉKLELTÁRBAN SZEREPLŐ ELEMOK VONATKOZÁSÁBAN RELEVÁNS RÖVID ÉS KÖZÉPTÁVON TERVEZETT VÁLTOZÁSOK ISMERTETÉSE

Pétfürdő nyilvántartott régészeti öröksége részben általános mezőgazdasági hasznosítása területen, illetve a település belterületén, lakó-, valamint ipari övezetben fekszik. A település közigazgatási területén belül nem ismert a régészeti örökséget veszélyeztető, a mezőgazdasági művelésből, és települési-, valamint az ipari infrastruktúra fejlesztésből adódó bolygatáson túli, jelentősebb kitétség. Általánosságban megállapítható, hogy a rendezési és területfejlesztési elképzelések, így különösen az újonnan kijelölt beépítésre szánt területek, az ismert régészeti lelőhelyek elhelyezkedésének figyelembevételével kerültek meghatározásra, a tervezett besorolási változtatások jelentős részben a jelenlegi használatnak megfelelő átsorolások, amelyek valódi beépítési változással nem járnak.

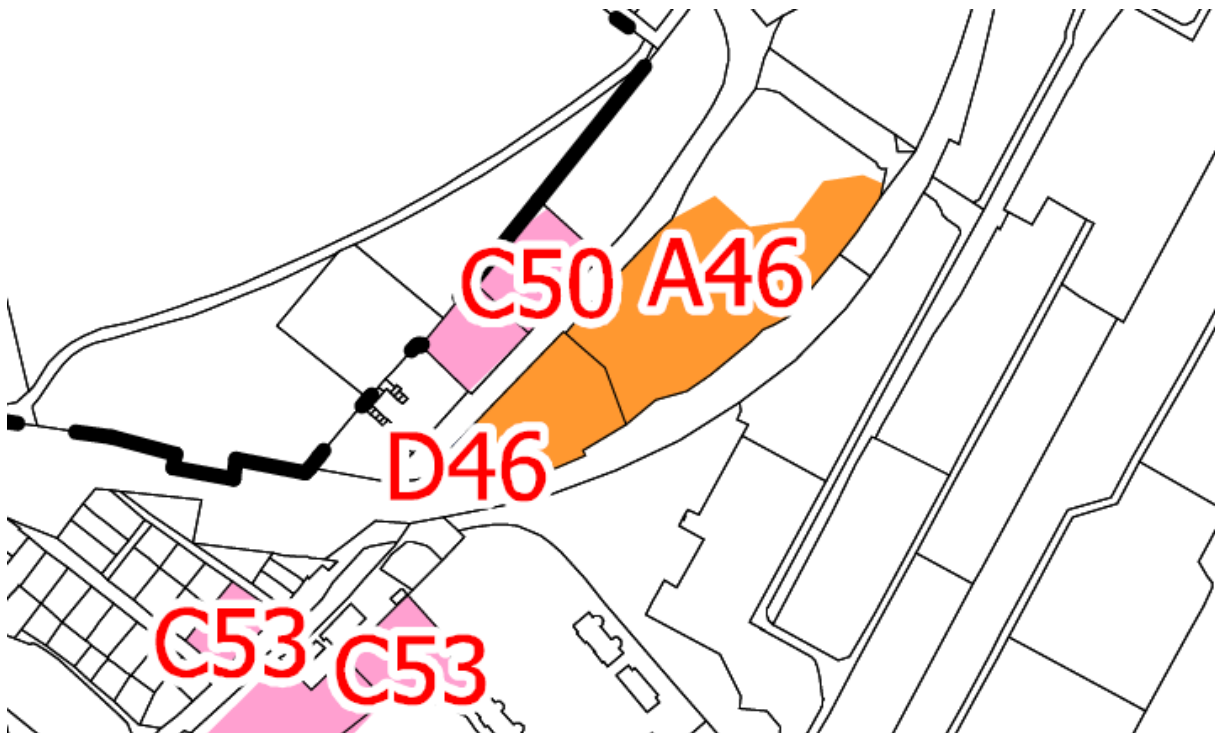
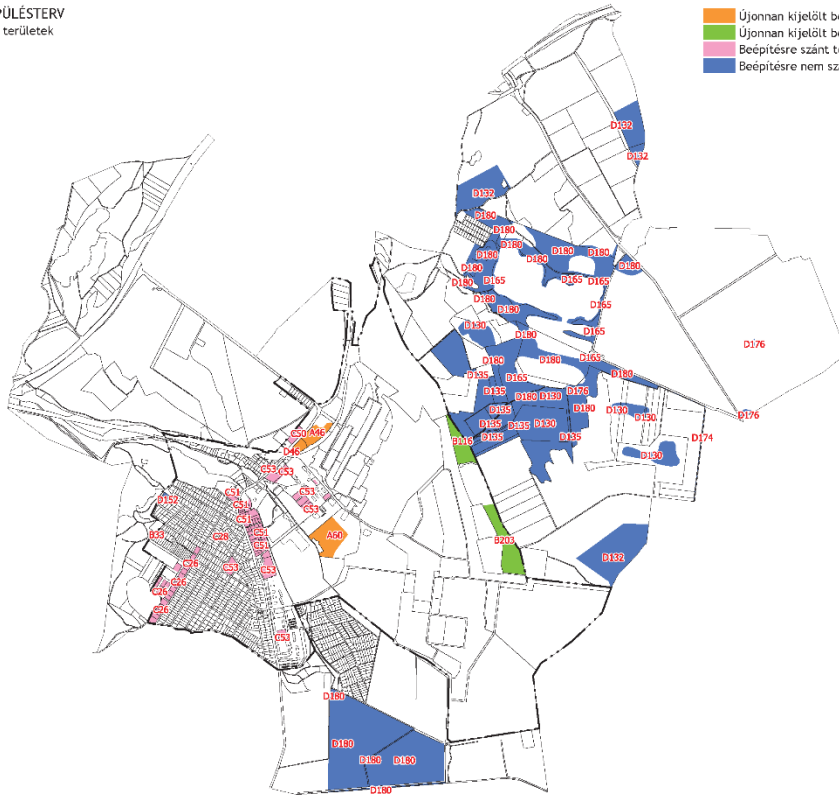
Ssz.		Hatályos területfelhasználás	Biológiai aktivitás érték-mutató		Tervezett területfelhasználás	Biológiai aktivitás érték-mutató	Terület nagyság (ha)	Számított biológiai aktivitás érték	Indoklás
Újonnan kijelölt beépítésre szánt terület									
A46	Z	Zöldterület	6	Gksz	Kereskedelmi szolgáltató terület	0.4	2.47	-13.84	A területek a Nitrogénművek Zrt. Birtokában állnak, korábbi Településrendezési terv felülvizsgálatakor kerültek Zöldterületbe való átsorolásba. A Nitrogénművek Zrt a jövőben kamionjai számára szeretné hasznosítani a területet.
A60	Ev	Védelmi erdőterület	9	Gip	Egyéb ipari terület	0.2	4.41	-38.85	A terület a Nitrogénművek Zrt. Birtokában áll, korábbi Településrendezési terv felülvizsgálatakor került Védelmi célú erdőterületbe való átsorolásba. Az ingatlanon jelenleg is áll az ipari területhez tartozó építmény.
Újonnan kijelölt beépítésre nem szánt terület									
B116	Gip	Egyéb ipari terület	0.2	Z	Zöldterület	6	3.18	18.46	A terület csereterületként kerül átsorolásra, ott fejlesztés nem tervezett.
B203	Gip	Egyéb ipari terület	0.2	Ev	Védelmi erdőterület	9	5.51	48.53	A terület csereterületként kerül átsorolásra, ott fejlesztés nem tervezett.
B33	Lke	Kertvárosias lakóterület	2.7	Köu	Közúti közlekedési terület	0.5	0.02	-0.05	A területen közút végfordulójának kialakítása miatt van szükség az övezetváltoztatásra.

B66	Vt	Településközpont terület	0.5	Közm	Vasútállomás terület	0.6	0.24	0.02	A módosítás oka a kialakult beépítéshez leginkább igazodó területfelhasználás kijelölése.
Beépítésre szánt területek átsorolása									
C26	Lke	Kertvárosias lakóterület	2.7	Lk	Kisvárosias lakóterület	1.2	3.65	-5.48	A módosítás oka a kialakult beépítéshez leginkább igazodó területfelhasználás kijelölése.
C28	Lke	Kertvárosias lakóterület	2.7	Vt	Településközpont terület	0.5	0.03	-0.06	A 1868/10 hrsz.-ú telek a szomszédos településközponti területhez kapcsolódó funkciót lát el, ezért indokolt volt a szomszédos telekkel azonos területfelhasználásba sorolni.
C50	Vt	Településközpont terület	0.5	Lk	Kisvárosias lakóterület	1.2	0.73	0.51	A területfelhasználás módosításának oka a meglévő beépítéshez és funkcióhoz leginkább igazodó területfelhasználás meghatározása.
C51	Vt	Településközpont terület	0.5	Lke	Kertvárosias lakóterület	2.7	4.78	10.52	A területfelhasználás módosításának oka a meglévő beépítéshez és funkcióhoz leginkább igazodó területfelhasználás meghatározása.
C53	Vt	Településközpont terület	0.5	Vi	Intézményterület	0.5	5.52	0.00	A területfelhasználás módosításának oka a településen lévő intézmények lehatárolása és külön területfelhasználásként történő kezelése
C75	Gksz	Kereskedelmi szolgáltató terület	0.4	Lke	Kertvárosias lakóterület	2.7	0.24	0.56	A módosítás lakossági kérelem alapján történt.
Beépítésre nem szánt területek átsorolása									
D130	Má	Általános mezőgazdasági terület	3.7	V	Vízgyátlakodási terület	7	19.42	64.08	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.

D132	Má	Általános mezőgazdasági terület	3.7	Kb	Különleges beépítésre nem szánt terület	3.2	22.25	-11.12	A település északi részén található változással érintett területen Autó skanzen bővítését tervezi a tulajdonos, mely érdekében kisméretű beépíthetőségre van szüksége. Az észak-keleti területen található változással érintett területen a tulajdonos rekreációs és szállás jellegű fejlesztést tervez. A déli területen található változással érintett területen napelempark kialakítása tervezett.
D135	Má	Általános mezőgazdasági terület	3.7	Mt	Tájképződési mezőgazdasági terület	5	35.69	46.40	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.
D152	V	Vízgazdálkodási terület	7	Közm	Tájképződési mezőgazdasági terület	6	0.32	-0.32	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.
D165	V	Vízgazdálkodási terület	7	Mt	Tájképződési mezőgazdasági terület	5	9.08	-18.15	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.
D174	Tt	Természetközeli terület	8	Má	Tájképződési mezőgazdasági terület	3.7	0.62	-2.65	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.
D176	Tt	Természetközeli terület	8	V	Tájképződési mezőgazdasági terület	7	4.57	-4.57	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.
D180	Tt	Természetközeli terület	-	Mt	Tájképződési mezőgazdasági terület	-	90.33	-	A változás a felsőbbrendű jogszabályokkal való harmonizáció miatt történik.
D46	Z	Zöldterület	6	Köu	Közlekedési terület	0.5	0.09	-0.48	A változás a valósággal való harmonizáció miatt történik.
Biológiai aktivitásérték változása:								107.82	

PÉTFÜRDŐ TELEPÜLÉSTERV
Változással érintett területek

- Ujannon kijelölt beépítésre szánt terület
- Ujannon kijelölt beépítésre nem szánt terület
- Beépítésre szánt területeken belül történő átsorolás
- Beépítésre nem szánt területeken belül történő átsorolás

A46 „Zöldterület”-ből „Kereskedelmi szolgáltató terület” besorolásba kerül át. A területek a Nitrogénművek Zrt. Birtokában állnak, korábbi Településrendezési terv felülvizsgálatok kerültek Zöldterületbe való átsorolásba. A Nitrogénművek Zrt a jövőben kamionjai számára szeretné hasznosítani a területet.

A változtatással érintett terület Nitrogénművek ipari zónájától és fő épületeitől északra a műút és a vasúti sínek által közrefogott gyeplépcső. A 20. század végéig a területen álló barakk épületek alapozása helyenként még jól kivehető.

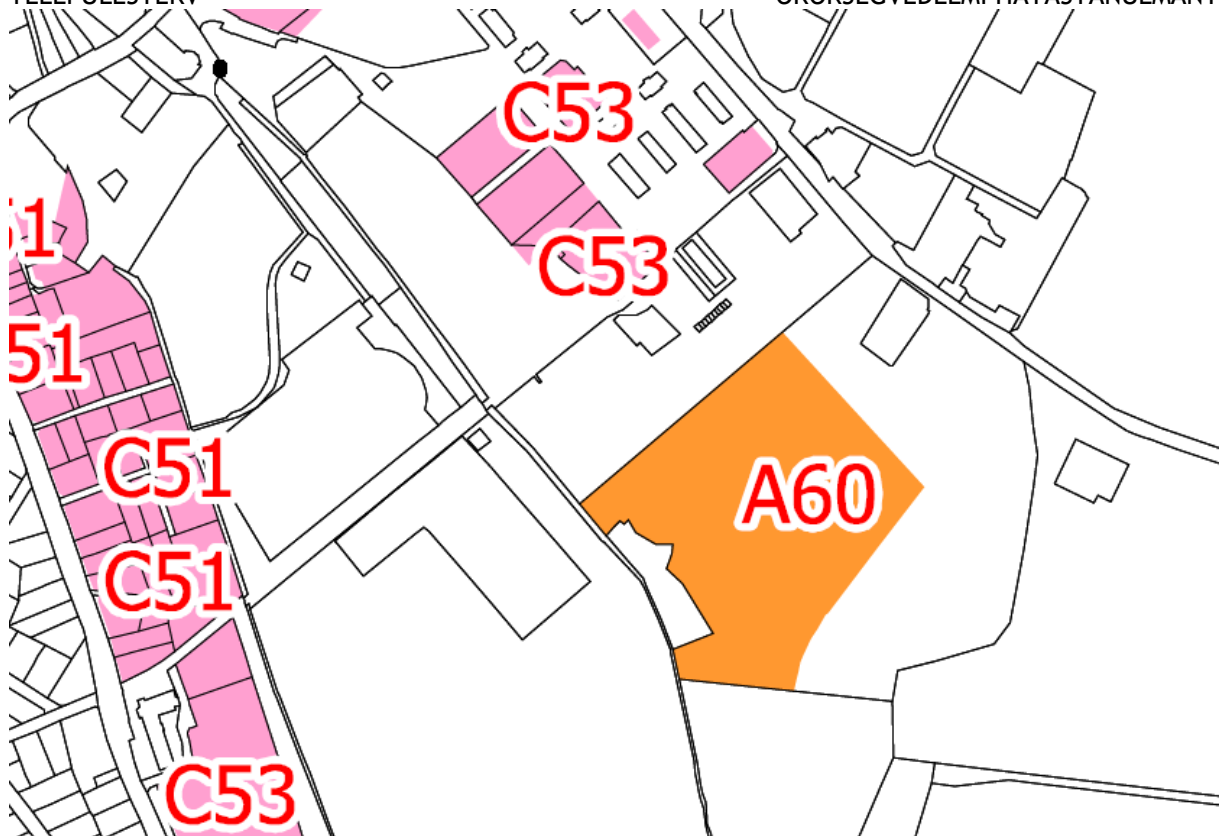
A területhasznosítás jellegi módja, illetve a vizsgált terület jelenlegi állapota miatt régészeti célú terepbejárására nem volt lehetőség, ezért a földrészleteket érintő valós régészeti kockázatokra vonatkozó megállapításokat nem lehet tenni. Korábbi beépítettsége és az ennek köszönhetően feltételezett bolygatottsága miatt ezek a kockázatok rendkívül alacsonyak.

A terület légifotója 1972 márciusából (1972-0101-2098) (forrás: fentrol.hu)

Ugyanakkor a közteli üzem területén bizonytalanul azonosítható régészeti lelőhelyek, így különösen az ún. Gyártelep (azonosító:9592) régészeti lelőhellyel kapcsolatos pontatlanságok miatt, valamint a korlátozott megfigyelési lehetőségek ismeretében a vizsgált területet Régészeti Érdekű Területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhelyrészletek előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) alapján kell eljárni.

A60 „Védelmi erdőterület”-ből „Egyéb ipari terület” terület besorolásba kerül át. A terület a Nitrogénművek Zrt. Birtokában áll, korábbi Településrendezési terv felülvizsgálatakor került Védelmi célú erdőterületbe való átsorolásba. Az ingatlanon jelenleg is áll az ipari területhez tartozó építmény.

A Nitrogénművek délkeleti oldalán fekvő, jelenleg jelentős mértékben erősödött nagyobb nyiladékokkal és kiskertekkel tagolt területen a területhasznosítás jelenlegi módja miatt régészeti célú terepbejárására nem volt lehetőség, ezért a földrészleteket érintő valós régészeti kockázatokra vonatkozó megállapításokat nem lehet tenni. A kisebb vaddisznó túrásokban régészeti leletek, régészeti lelőhelyre utaló egyéb jelenségek nem mutatkoztak.

Sem a változtatással érintett földrészleten, sem annak közvetlen környezetében nincs ismert, nyilvántartott régészeti lelőhely.

Ugyanakkor a közeli üzem területén bizonytalanul azonosítható régészeti lelőhelyek, így különösen az ún. Gyártelep (azonosító:9592) régészeti lelőhellyel kapcsolatos pontatlanságok miatt, valamint a korlátozott megfigyelési lehetőségek, és a Péti-víz nyújtotta kedvező topográfiai adottságok ismeretében, a vizsgált területet Régészeti Érdekű Területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhelyrészletek előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) alapján kell eljárni.

2.2 A VÁLTOZÁSOK HATÁSAI

Az alábbiakban bemutatott vizsgálat megállapítja, hogy Pétfürdő közigazgatási területén található régészeti lelőhelyeket területfelhasználási változás nem érintette. A településtervezés során ugyan sor került az építési övezetek felülvizsgálatára és rendszerezésére, azonban ezek kizárólag a meglévő állapotokhoz való igazítást szolgálták. Az új beépítésre szánt terület kijelölése során a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket káros hatások várhatóan nem érintik.

3. ÉRTÉKVÉDELMI TERV

3.1. ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSÉT BIZTOSÍTÓ SZEMPONTOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

Pétfürdő közigazgatási területén belül 10 nyilvántartott régészeti lelőhelyről vannak ismereteink, ezek között egy kiemelten védett régészeti lelőhely található.

A település régészeti örökségének vonatkozó ismereteink döntő része, az 1960-as évek végén, a Magyar Régészeti Topográfia program keretében végzett terepbejárásoknak köszönhető, amelyeket a topográfiai programnak a 2000-es évek elején történt revíziójából, az új beépítésekhez kapcsolódó régészeti szakfeladatokból: megfigyelésekből, kisebb feltárásokból, származó információk tettek teljessé. Ezeket az adatokat nézve egyértelmű, hogy a település régészeti örökségét a Sárrétből kiemelkedő dombok, valamint a Péti-víz környezetének topográfiai adottságai és természeti erőforrásai határozzák meg.

A régészeti örökséget vizsgálva megállapítható, hogy jellemzően nem ismert, az alapvetően mezőgazdasági tevékenységből és az egyes beépítési változásokkal, infrastruktúra fejlesztésekkel járó, általános kockázatoknál nagyobb, a lelőhelyek állapotát ténylegesen veszélyeztető tényező.

A jellegzetes topográfiai adottságok miatt azonban érdemes figyelembe venni, hogy a patak völgyek mentén, illetve a kisebb kiemelkedéseken azonosított régészeti lelőhelyek legtöbbször nagy kiterjedésű, akár több korszakot is magában foglaló, összefüggő lelőhelykomplexumokat alkotnak. Ugyanakkor ezeknek lehatárolása korszakolása, a felszíni régészeti leletgyűjtésre, sporadikus feltárási adatokra alapozott azonosítás következtében, bizonytalan. Ezért az ismert és közhiteles nyilvántartásban szereplő lelőhelyeken kívül újabb régészeti jelenségek, esetenként újabb régészeti lelőhelyek előkerülését akkor sem lehet kizárni, ha egy adott földrészleten nincs ismert, nyilvántartott lelőhely.

A jövőbeni településfejlesztési tervek tekintetben különösen fontos szempont, hogy a történeti források alapján, a középkori településmag, illetve egyes őskori települési előzmények a jelenlegi beépített belterület déli oldalán, illetve részben a Nitrogénművek üzemi területén belül azonosíthatóak.

Ezért a belterületen belüli, jelenleg ismeretlen, illetve még nem előkerült, lelőhelyrészleteket a belterületi beépítésekhez, ipari fejlesztésekhez kapcsolódó változtatások és közműfejlesztésekhez kapcsolódó talajbolygató tevékenység veszélyeztethetik. A fejlesztések tervezésekor figyelembe kell venni, hogy újabb régészeti jelenségek, régészeti lelőhelyek, lelőhelyrészletek előkerülését, sem a település belterületén, sem a Nitrogénművek üzemi területén belül sem lehet kizárni!

Az egykori Pét falu templomának hosszútávú fenntarthatóságát a terület jelenlegi hasznosítása ugyan szavatolja, de a megfelelő védelem garantálása érdekében érdemes lenne tudományos célú geofizikai kutatás segítségével azonosítani az épület, valamint a körülötte sejthető temető kiterjedését.

Hasonló gondossággal kell eljárni a településen azonosított római kori védett és különleges védelem alatt nem álló régészeti lelőhelyek esetén.

A település északi, északnyugati határában álló és részben a Pétfürdő területét is érintő ún. Kikeri-tói-gát, illetve az ettől nem messze húzódó római út az egykori római kori táj és történeti urbanizáció jelentős emlékei, amelyek környezetének gondozása és rendezett állapotának fenntartása elsődleges cél, amelynek érdekében, az egyes területek besorolási változtatásai esetén figyelembe kell venni, régészeti lelőhelyek hosszútávú fenntarthatóságának szempontjait. Ezek esetében újabb régészeti jelenségek, régészeti lelőhelyek, lelőhelyrészletek, és egykori épített környezet előkerülését nem lehet kizárni!

A Kikeri-tói-gát kiemelten védett régészeti lelőhely - jelenleg kissé elhanyagolt, részben szemetes - területének esetleges jövőbeni rendezése során fontos örökségvédelmi szempont, hogy a védett

régészeti lelőhely területén, illetve környezetében tervezett bármilyen tevékenységre szigorúbb jogszabályi előírásoknak vonatkoznak (Kötv.12§-16§, Rendelet 54§ (5)-(8)). Ezért a területet érintő változtatások tervezése során, már az előzetes egyeztetési körbe is, érdemes bevonni a területileg illetékes Hatóságot, amely a Kötv 53§ (3) alapján, a hatósági döntéséhez örökségvédelmi hatástanulmány (a továbbiakban: döntéselőkészítő örökségvédelmi hatástanulmány) készítését írhatja elő.

Összefoglalóan: a régészeti örökség, hosszú távú fenntarthatóság érdekében a régészeti lelőhelyek elhelyezkedését, állapotát, valamint a fenntarthatóság feltételeit a területhasználati változások tervezésénél figyelembe kell venni!

Az önkormányzati feladatok meghatározása

A régészeti lelőhelyeket érintő tervezett besorolási változtatásokhoz kapcsolódó tervezés és a földmunkával járó kivitelezés során fenti megfigyeléseket, az értékvédelmi tervben tett megállapításokat és javaslatokat figyelembe kell venni, a régészeti lelőhelyek védelme érdekében a 2001. évi LXIV. törvény, illetve a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet rendelkezései alapján kell eljárni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) rendelkezései az irányadóak.

4. ÖSSZEFOGLALÓ

Pétfürdő a Közép-Dunántúlon, Veszprém vármegye keleti részén, a Péti-víz völgyében található település. A 2026 márciusában készült örökségvédelmi hatástanulmány a településterv készítéséhez kapcsolódóan rögzíti a község történeti fejlődését, táji és építészeti karakterét, valamint meghatározza a védendő értékeket a megváltozott jogszabályi környezet, illetve a magyar építésze-tről szóló 2023. évi C. törvény vonatkozó rendelkezései alapján.

A vizsgálat megállapítja, hogy a fiatal település központja a Péti-víz völgyében alakult ki. A víz jelenléte meghatározó szerepet töltött be a település alakulásában, ide tartoznak az észak-keleti horgásztavak és a belterületi Csónakázó-tó is, melyet a Péti-víz táplál. A vízbázisra és a szénbányászatra telepített iparterületek megjelenése után alakultak ki a Berhidai út menti kertes, illetve kisvárosias lakóterületek.

A településen épített örökség nem található, a régészeti örökséget 10 nyilvántartott régészeti lelőhely képviseli, melyek közül egy fokozottan védett. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek törvényi védelem alatt állnak, állapotukat a 2026-os terepbejárások is megerősítették.

A településterv készítése során a tervezett fejlesztések és övezeti átsorolások a meglévő használathoz igazodnak, így a védett régészeti értékek veszélyeztetésével nem járnak. Az országos régészeti védelmet élvező területeket a szabályozás figyelembe vette, a már meglévő gazdasági tevékenységen túlmutató új veszélyeztető tényező nem azonosítható.

Összességében elmondható, hogy a kidolgozott szabályozás biztosítja Pétfürdő egyedi településkarakterének fenntartását, illetve az ipari területek megfelelő fejlesztési lehetőségeit. Az előírások védik a kialakult telekstruktúrát, az utcahálózatot és a jellemző beépítési módokat, miközben keretet adnak a település fenntartható fejlődésének.

1. MELLÉKLET - NYILATKOZATOK

Alulírott Ferik Tünde okl. építészmérnök, vezető településrendező tervező nyilatkozom, hogy a településterv készítéséhez összeállított műemlékvédelmi és örökségvédelmi hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályoknak, továbbá hatósági előírásoknak megfelel. A Völgyzugoly Műhely Kft. tervezői és a régész munkatárs az Műemlékvédelmi és Örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésére jogosultak.

Budapest, 2026. március 13.

Ferik Tünde
okl. építészmérnök
vezető településrendező
TT/1 01-5583

Nyilatkozat a tervezett megoldásokról és kulturális örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésre való jogosultságról

Alulírott, Dr. Belényesy Károly, régész, nyilatkozom, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 84. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi területre vonatkozó szakértői névjegyzékben, valamint a 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletben foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel.

Régész diploma száma: 660/99 (ELTE-BTK)

Szakértői engedély száma: 15-016

A településrendezési tervben szereplő megoldások megfelelnek az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

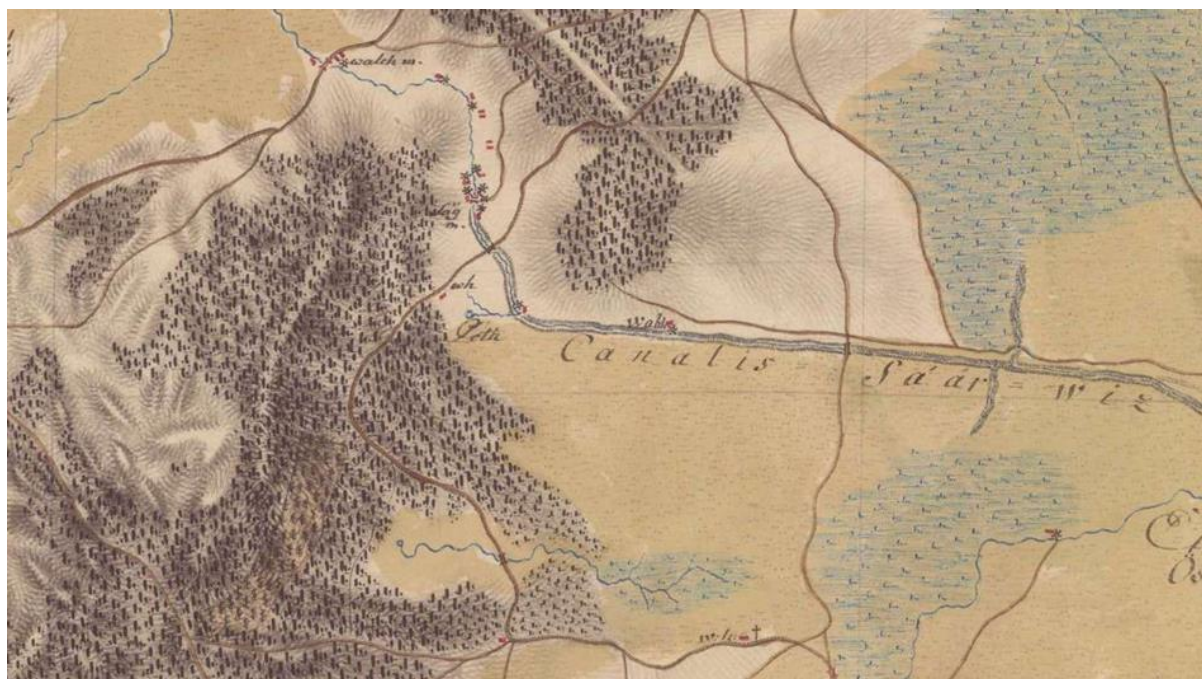
Budapest, 2026. március 10.

Dr. Belényesy Károly

régész, örökségvédelmi szakértő

4. MELLÉKLET - KÉPEK

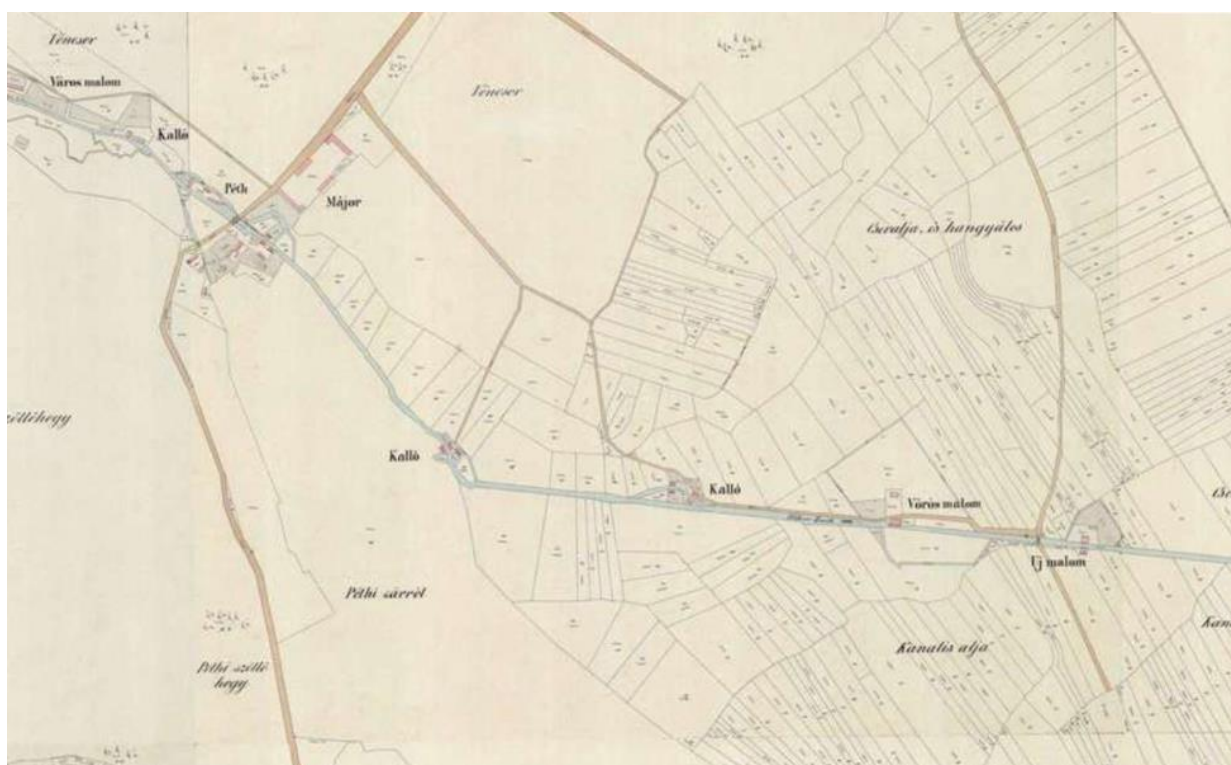
1. A Sárvíz (Canalis Saár wiz) mentén fekvő mai Pétfürdő (Peth) és környéke az Első Katonai Felmérés (1763-1787) térképlapján, a térképlapon jól kivehetőek a település határában álló malmok, forrás: Arcanum, <http://mapire.eu/hu/>

2. A Péti hegy (Péti.h.) alatt fekvő település malmai a Sárvíz mentén, előtérben a település kialakulásában is szerepet játszó átkelő, a Második Katonai Felmérés (1806-1869), térképlapján, forrás: Arcanum, <http://mapire.eu/hu/>

1. A Sárrétből kikelkedő Péti hegy lábánál, település és a Sárvíz szabályozott medre, a Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887) térképlapján, forrás: Arcanum, <http://mapire.eu/hu/>

2. Pét (Péth) település és környezete Várpalota 1857-ben készült kataszteri térképlapján, a Sárvízen települt különböző funkciókra utaló malomnevek feltüntetésével, forrás: Arcanum, <http://mapire.eu/hu/>

3. Pét- Állami Gazdaság I. régészeti lelőhely (azonosító:9594) a lakótelep irányából, háttérben az egykori tómeder

4. Pét- Állami Gazdaság I. régészeti lelőhely (azonosító:9594), háttérben a lakótelep

5. A Péti templomromnak (azonosító: 9595) és egyben a Pét - Állami Gazdaság II. (azonosító:9596) régészeti lelőhelynek helyet adó magaslát a Pét - Állami Gazdaság I. (azonosító:9594) régészeti lelőhely déli oldalán

6. A Péti templomromnak (azonosító: 9595) és egyben a Pét - Állami Gazdaság II. (azonosító:9596) régészeti lelőhelynek helyet adó magaslát, előtérben az egykori tómeder, háttérben a Péti templomrom helytelen kontúrjának kiemelkedése

7. A Péti templomromnak (azonosító: 9595) és egyben a Pét - Állami Gazdaság II. (azonosító:9596) régészeti lelőhelynek helyet adó magaslát az egykori tómeder felől

8. A Péti templomrom helytelen kontúrjának kiemelkedése a tó déli partján

9. A tómeder a Péti templomrom helytelen kontúrjának kiemelkedése felől

10. Az ún. Hangyálos (azonosító: 9593) régészeti lelőhely helytelen kontúrjának területe, háttérben a Nitrokémia üzemterület

11. Az ún. Kikeri-tói-gát (azonosító:8867) kiemelten védett régészeti lelőhely környezete, a 8-as főút déli oldalán

12. Az ún. Kikeri-tói-gát (azonosító:8867) kiemelten védett régészeti lelőhely környezete, a 8-as főút déli oldalán

13. Az ún. Kikeri-tói-gát (azonosító:8867) kiemelten védett régészeti lelőhely közvetlen környezetében elhelyezkedő Kikeri-tói-malom (azonosító:9591) régészeti lelőhely területe, a 8-as főút déli oldalán

14. A nagyobb részben Várpalotához tartozó ún. Római út (azonosító: 102071) régészeti lelőhely kelet felől fotózva

15. Az ún. Város-réti-dűlő II. (azonosító:9590) régészeti lelőhely területe

16. Az ún. Koldus- telek, nyugat (azonosító: 84335) régészeti lelőhely területe a 8-as út Várpalotát elkerülő szakaszának déli oldalán

VÁLTOZTATÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK

19. A46 változtatással érintett terület és környezete a Nitrogénművek üzemterületétől északra

20. A46 változtatással érintett terület és környezete a Nitrogénművek üzemterületétől északra, az egykori barakkok alapozásainak nyomai.

21. A46 változtatással érintett terület és környezete a Nitrogénművek üzemterületétől északra

22. A46 változtatással érintett terület és környezete a Nitrogénművek üzemterületétől északra

23. A60 változtatással érintett terület és környezete a Nitrokémia üzemterületétől délnyugatra, kiskertek a focipálya és az üzemterület között

24. A60 változtatással érintett terület és környezete a Nitrogénművek üzemterületétől délnyugatra, kiskertek a focipálya és az üzemterület között

17. A60 változtatással érintett terület és környezete a Nitrogénművek üzemterületétől délnyugatra, észak-dli nyiladék az erdősödött területen

(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. melléklet alapján)

1. A lelőhely azonosító adatai:

1.1. Megye, város, település neve, kerület, utca, házszám: **Pétfürdő**

*1.2. A lelőhely nyilvántartási azonosító száma: 9593

2. A lelőhely neve: **Hangyálos**

3. A lelőhely pontos helye

3.1. A mellékelt térkép (vetület) fajtája: **EOV 1:10 000**

3.2. A helyszínen mért EOV vagy WGS84 földrajzi koordináták: - vagy

A térképlap száma:-

és a térképről leolvasott koordináták: X (É-D): **202677** Y (K-Ny): **581483**

*3.3. A lelőhely védésére vagy védettségének megszüntetésére vonatkozó javaslat esetén területének középponti EOV koordinátái: -

*3.4. Helyrajzi szám, ha a bejelentő rendelkezésére áll: **Pétfürdő: 0288,0302, 0303/125, 0303/130, 0303/131, 0303/132, 0303/133, 0303/134, 0303/135, 0303/136, 0303/137, 0303/143, 0303/144, 0303/240, 0303/250, 0303/251, 2361/111, 2361/187**

3.5. Földrajzi leírás:

A lelőhely a mai Nitrogénművek Zrt vasúti rakodójának keleti oldalán fekszik a Sárrétből szigetszerűen kiemelkedő dombocskán.

*4. A lelőhelyen talált régészeti jelenségek jellege és kora:

Jellege:	Kora:
▪ Telepnyom	▪ Őskor, újkőkor, középső-újkőkor
▪ Telepnyom	▪ Őskor, rézkor, badeni kultúra
▪ Telepnyom	▪ Őskor, bronzkor, kora-bronzkor
▪ Telepnyom	▪ Őskor, bronzkor, dunántúli mészbetétes kerámia

*5. A lelőhely tudományos jelentősége: [...]

6. A lelőhely állapota: **feltáratlan**6.1. A terület használatára vonatkozó információ: **település külterület**

*6.2. A régészeti lelőhely veszélyeztetettsége:

Nem releváns6.3. Információ arra vonatkozóan, hogy a 6.1. pont szerinti használat veszélyezteti-e a lelőhelyet:
Nem releváns*7. A lelőhely ismertsége: **Terepbejárás**

*8. A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:

év	tevékenység	név	megjegyzés	
1964	Terepbejárás	Torma István-Németh Péter- Kelemen Márta		
2005	Terepbejárás	Galina Zsolt		
2026	Terepbejárás	Belényesy Károly	terület	változás

9. Javaslat a lelőhely további kutatására: [...]***10. Védőövezet kijelölésének szükségessége: [...]****11. A leleteket befogadó múzeum: *Nem került felgyűjtésre*****12. A bejelentő neve, címe:*****Dr. Belényesy Károly régész, szakértő 1111 Budapest Bartók Béla út 14.*****13. Megjegyzés:**

A 9593 azonosító számú lelőhely a közhiteles nyilvántartásban két önálló, és gyökeresen eltérő kontúr-geometriával szerepel. Az MRT 2-nek a területre vonatkozó, 1960-as években rögzített információi a terület a mai Nitrogénművek Zrt vasúti rakodójának keleti oldalán fekszik, az üzemi területére lokalizált lelőhely azonosítását az MRT program 2005.-évi revíziója során nem sikerült pontosítani. Ekkor került felvételre egy újabb lelőhely kontúr az üzemtől délnyugatra, amelynek megalapozottsága kérdéses, hiszen a bejárásakor itt nem kerültek elő leletek, és az MRT 2 térképi adatai sem ide teszik annak eredeti helyét.

Annak ellenére, hogy a helyszíni szemle idején a gyeppel fedett terület nem volt alkalmas a bejárásra, a vasúti rakodótól délnyugatra elhelyezkedő 2005-ben rögzítésre került lelőhely kontúr megtartása indokolatlan. Ezért javasolt a lelőhelykontúr és a: 0288,0302, 0303/125, 0303/130, 0303/131, 0303/132, 0303/133, 0303/134, 0303/135, 0303/136, 0303/137, 0303/143, 0303/144, 0303/240, 0303/250, 0303/251 hrsz,-k régészeti érintettségének törlése.

14. A bejelentés kelte: 2026. március 10.**15. Mellékletek: *örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarész***

(2. melléklet a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelethez)

1. A lelőhely azonosító adatai:

1.1. Megye, város, település neve, kerület, utca, házszám: **Pétfürdő***1.2. A lelőhely nyilvántartási azonosító száma: **9595**2. A lelőhely neve: **Péti Templom**

3. A lelőhely pontos helye

3.1. A mellékelt térkép (vetület) fajtája: **EOV 1:10 000**

3.2. A helyszínen mért EOV vagy WGS84 földrajzi koordináták: - vagy

A térképlap száma: -

és a térképről leolvasott koordináták: X (É-D): **201252** Y (K-Ny): **580310**

*3.3. A lelőhely védésére vagy védettségének megszüntetésére vonatkozó javaslat esetén területének középponti EOV koordinátái: -

*3.4. Helyrajzi szám, ha a bejelentő rendelkezésére áll: **Pétfürdő: 0309/5, 0311/2, 0300, 0312**

3.5. Földrajzi leírás:

Az ún. Pét - Állami Gazdaság I. (azonosító:9594) régészeti lelőhely déli oldalán, az egykori tó feletti magaslaton.

*4. A lelőhelyen talált régészeti jelenségek jellege és kora:

Jellege:	Kora:
▪ Templom	▪ Középkor
▪ Templom körüli temető	▪ Középkor
	▪

*5. A lelőhely tudományos jelentősége: **[...]**6. A lelőhely állapota: **feltáratlan**6.1. A terület használatára vonatkozó információ: **település külterület**

*6.2. A régészeti lelőhely veszélyeztetettsége:

Nem releváns6.3. Információ arra vonatkozóan, hogy a 6.1. pont szerinti használat veszélyezteti-e a lelőhelyet:
Nem releváns*7. A lelőhely ismertsége: **Terepbejárás**

*8. A lelőhelyen végzett régészeti tevékenység:

év	tevékenység	név	megjegyzés	
1964	Terepbejárás	Torma István-Németh Péter- Kelemen Márta		
2005	Terepbejárás	Gallina Zsolt		
2026	Terepbejárás	Belényesy Károly	terület	változás

9. Javaslat a lelőhely további kutatására: **[...]***10. Védőövezet kijelölésének szükségessége: **[...]**11. A leleteket befogadó múzeum: **Nem került felgyűjtésre**

12. A bejelentő neve, címe:

Dr. Belényesy Károly régész, szakértő 1111 Budapest Bartók Béla út 14.

13. Megjegyzés:

A 9594 azonosító számú lelőhely a közhiteles nyilvántartásban két önálló, kontúr-geometriával szerepel. Az egykori Pét településhez tartozó templommal összefüggésbe hozható kiemelkedés ma is azonosítható az ún. Pét - Állami Gazdaság I. (azonosító:9594) régészeti lelőhely déli oldalán, az egykori tó feletti magaslaton.

Az MRT program 2005.-évi revíziója során helyét nem sikerült pontosítani. Feltehetően ekkor került felvételre egy újabb lelőhely kontúr az egykori tó déli oldalán az előzőtől mintegy 450 méterre délre fekvő kisebb kiemelkedésen. Ennek megalapozottsága kérdéses, hiszen a bejárásakor itt nem kerültek elő leletek, és az MRT 2 térképi adatai sem ide teszik annak eredeti helyét. Annak ellenére, hogy a helyszíni szemle idején ez utóbbi terület nem volt alkalmas a bejárásra, a templom feltételezett helyétől délre, feltehetően 2005-ben rögzítésre került lelőhely kontúr megtartása indokolatlan. Ezért javasolt a lelőhelykontúr és a: 0311/2, 0300, 0312 hrsz,-k régészeti érintettségének törlése.

14. A bejelentés kelte: **2026. március 10.**

15. Mellékletek: **örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarész**

